Blog: corona en zorg

Geplaatst op 18 september 2020

Nog altijd beheerst de corona het nieuws en ons leven. Gedachten over wat er moet gebeuren lopen steeds meer uiteen. Sommige mensen zien dat er geen coronacrisis is en vinden de maatregelen kwalijk. Andere mensen zijn heel bang voor corona en willen strengere maatregelen. Ik merk dat ik het daardoor steeds lastiger vind iets over corona te zeggen en te schrijven. Want altijd zal een deel van de mensen het er niet mee eens zijn. Tegelijkertijd zie ik dingen gebeuren waar ik naar mijn gevoel niet over kan zwijgen. Daarom op basis van verhalen die bij LOC binnenkomen toch maar een poging om iets te schrijven over corona en zorg.

Kanttekeningen

In maart kwamen er drastische maatregelen voor mensen die in een zorginstelling wonen. Bezoek was niet meer mogelijk (of was beperkt tot één of twee personen) en naar buiten gaan mocht niet meer. De belangrijkste twee argumenten waren: zorgen dat de intensive care niet overbelast zou raken en bescherming van kwetsbare mensen. In de schok van dat moment was dat misschien voor een paar weken nog te aanvaarden. Maar er zijn belangrijke kanttekeningen bij te maken, waar we ook nu weer lessen uit kunnen trekken:

- Vooral verpleeghuizen gingen helemaal op slot. Het argument van de intensive care die overbelast raakte klopt niet. Vrijwel alle verpleeghuisbewoners die aan corona zijn overleden bleven tot hun dood in het verpleeghuis.
- Bij het afkondigen van landelijke maatregelen is niet aan mensen die zorg ontvangen en hun naasten gevraagd wat zij belangrijk vinden. De besluiten van het kabinet gingen vooral over veiligheid en niet over welbevinden. De besluiten werden over de hoofden van de mensen die het betrof heen genomen.
- Generieke maatregelen voor het hele land hebben veel mensen onnodig getroffen. Ook in provincies met nauwelijks corona zoals Drenthe en Groningen mochten mensen in zorginstellingen niet naar buiten of bezoek ontvangen. Bovendien is het ene gebouw het andere niet en ook mensen

verschillen van elkaar. Er werd niet gekeken naar de mogelijkheden maar maandenlang golden er verboden voor heel Nederland.
- Wettelijke grondrechten werden niet gerespecteerd. Nergens is wettelijk geregeld dat je mensen mag verplichten om in het gebouw te blijven waar zij wonen. Ook in de zorg niet. Daarom heeft LOC eind april er al voor gepleit dat mensen die in zorginstellingen wonen weer naar buiten mochten.
- Mensen die in een zorginstelling wonen hebben gelukkig vaak mensen buiten het huis die voor hen van betekenis zijn. In de coronatijd werden zij apart gezet van hun naasten. Naasten werden ineens als bezoek gezien die een besmetting kunnen veroorzaken. In plaats van als mensen die bij elkaar horen en meer dan alleen bezoek zijn.

We horen en lezen nu weer dagelijks dat het aantal mensen met corona oploopt. De neiging ontstaat dan om met maatregelen te komen die van bovenaf opgelegd zijn. Een duidelijk voorbeeld daarvan is dat in verpleeghuizen bij één iemand met corona in het gebouw wekelijks alle bewoners en medewerkers moeten testen. Waarbij weer de bewoners en medewerkers niet gevraagd is of zij dat willen. Onduidelijk is of dat testen een meerwaarde heeft. En er is een groot gebrek aan testmateriaal en laboratorium capaciteit, waardoor die maatregel in de praktijk onuitvoerbaar is.

Geleerde lessen

Laten we alsjeblieft lessen leren uit het afgelopen half jaar. En op het basis daarvan nu zo organiseren dat het menselijk blijft. Namelijk:

- Neem de wensen en behoeften van mensen die in een zorginstelling wonen als basis. Bespreek wat zij belangrijk vinden. Wat zij graag willen, maar ook waar hun angsten liggen.
- Laten we naasten niet zien als bezoekers maar als mensen die op allerlei levensdomeinen verbonden zijn met iemand die in een zorginstelling woont.
- Neem de medewerkers en de vrijwilligers in zorginstellingen serieus. Door ook met hen het gesprek aan te gaan wat zij willen en waar zij bang voor zijn.
- Laat per locatie de cliëntenraad, personeelsvertegenwoordiging en management (al dan niet aangevuld met een behandelaar) afwegingen maken wat er mogelijk is. En ook hoe te handelen als er sprake is van een oplopend aantal positieve tests.
- Respecteer de grondrechten van mensen en dan met name hun vrijheid om naar buiten te gaan.
- Laat de politiek vertrouwen hebben in wat mensen lokaal met elkaar besluiten. En daarom terughoudend zijn met landelijke of regionale maatregelen.

Lokaal organiseren

Ik hoop echt dat we de menselijke kant als samenleving meer naar voren durven laten komen. Waarbij uiteraard veiligheid ook een onderwerp van gesprek is. Door de verschillende gedachten die er zijn over corona is dat geen makkelijke afweging. Maar ik zie op steeds meer zorglocaties dat juist het lokale gesprek daar leidt tot goede oplossingen. Landelijke regelgeving werkt dan alleen maar belemmerend.

De nieuwe handreiking voor verpleeghuizen over bezoek en sociaal contact kan helpen om het gesprek per

locatie goed te voeren. Maar ook in andere zorgsectoren zoals de geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en jeugdzorg is het nodig lokaal het gesprek te voeren. Allereerst met degenen die de zorg nodig hebben, naasten en medewerkers. En daarna om als cliëntenraad, personeelsvertegenwoordiging en management afwegingen per afdeling of locatie te nemen.

Ik denk dat we daarmee in deze lastige tijd het beste kunnen aansluiten bij wat mensen nodig hebben om hun leven te kunnen leiden. Met oog voor wat dat voor anderen en voor medewerkers in de zorg betekent. Wetend dat we met elkaar de samenleving vormen. Hoe oneens we het misschien soms ook met elkaar zijn.

Marthijn Laterveer, coördinator LOC Waardevolle zorg

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Coronavirus